

MATERIAL INFORMATIV

Reintegrarea socială a persoanelor cu probleme de sănătate mintală liberate din penitenciar

Coord. Elena Holeab,

Iunie 2009

Schimbările profunde și rapide ale societății moderne, condițiile de viață actuale, ritmul vieții, suprasolicitările permanente, obligativitatea de asimilare a noului, pot genera:

- *stres*
- *stări reactive de tip nevrotic, anxios*
- *depresii*
- *tulburări de comportament*
- *conduite de tip deviant*
- *sociopatii*
- *creșterea violenței*
- *toxicomanii etc.*

În fața acestor „amenințări” încercăm permanent:

- *să menținem o stare de echilibru interior*
- *să ne adaptăm (să stabilim un echilibru noi înșine-lume)*
- *să avem o gândire coerentă, fluentă, logică*
- *să acționăm pozitiv*

- *să găsim soluții adecvate situațiilor cu care ne confruntăm*

Cu alte cuvinte încercăm să menținem **starea de sănătate mintală**.

- Nu există o delimitare netă între sănătatea mintală și boala mintală.
- Există o varietate de aspecte ale sănătății mintale.
- Nimeni nu posedă în orice moment toate trăsăturile caracteristice ale unei sănătăți mintale perfecte.
- Oamenii sunt socotiți ca fiind bolnavi psihic numai atunci când gândurile sau comportamentele lor sunt contrare a ceea ce este considerat ca fiind acceptabil atunci când ceilalți - sau chiar ei înșiși - manifestă o aversiune față de ei.
- Nu există definiții universal acceptate. Ceea ce este normal într-o cultură poate fi considerat nevrotic sau deviant în alta.

Ca opus al stării de sănătate mintală poate să apară **starea de boală psihică**:

- ca o tulburare în diferite grade a stării de echilibru fizic, psihic, moral
- ca o inadaptare – dezadaptare - psihosocială în raport cu lumea.

Trecerea de la nivelurile stării de sănătate la boala mintală se poate face gradual, evoluția fiind cauzată printre altele de:

- deteriorarea funcționării creierului (dezechilibrul în funcționarea bio-chimică a creierului)
- moștenirea ereditară, genetică (aceasta nu a fost demonstrată cu certitudine; ceea ce s-a demonstrat totuși, este tendința ca în anumite familii, să apară - mai mult ca în alte familii - acest tip de boală)
- un nivel ridicat al stresului

- o viață de familie lipsită de armonie
- conflicte profesionale si sociale
- conflicte interpersonale
- pierderea cuiva drag etc

Bolile psihice afectează milioane de oameni !

- La nivel mondial sunt circa 400 milioane de oameni care suferă astăzi de afecțiuni mintale sau neurologice sau de probleme psihosociale.
- Mulți dintre ei sunt singuri și suferă în tăcere iar dincolo de suferință și de absența îngrijirilor adecvate sunt confrunțați cu stigmatizarea, rușinea, excluderea și, mai mult decât ne putem închipui, cu moartea.
- Bolile psihice pot afecta pe oricine, indiferent de vârstă, sex, rasă, stare materială, istorie familială
- Bolile psihice pot apărea în orice familie. Rare sunt familiile care nu se vor întâlni cu afecțiuni mintale sau care nu vor avea nevoie de asistență și îngrijiri pentru a face față unor perioade dificile din viața lor, dar deseori dau dovadă de ignoranță sau le ignoră deliberat
- Majoritatea persoanelor au în decursul vieții lor cel puțin o tulburare a echilibrului psihic; în aceste momente au nevoie de sprijin, toleranță și o atitudine corectă din partea celor din jur
- Chiar dacă boala psihică nu va afecta în mod direct, ea poate afecta pe cineva drag și apropiat vouă - atingându-vă în acest mod indirect.

- Prin persoana cu tulburări psihice se înțelege persoana bolnavă psihic, persoana cu dezechilibru psihic sau insuficient dezvoltată psihic ori dependentă de alcool sau de droguri, precum și persoana care manifesta alte dereglări ce pot fi clasificate, conform normelor de diagnostic în vigoare din practica medicală, ca fiind tulburări psihice.
- Majoritatea problemelor sau a afecțiunilor psihice încep în adolescență și dacă nu sunt depistate și tratate la timp, ele au consecințe de ordin emoțional și social, uneori severe, la maturitate. Iar consecințele se răsfrâng atât asupra lor, a tinerilor, cât și asupra familiilor lor.

Boala psihică este diferită de întârzierea (retardarea) mintală

- Retardarea mintală înseamnă prezența unei capacități intelectuale reduse, manifestate în special în posibilitățile diminuate de învățare ale persoanei, apărută încă de la naștere. Ea este legată numai de afecțiuni cognitive.
- Persoanele care prezintă boli mintale (probleme de sănătate mintală) sunt, în mod obișnuit, normale ca inteligență, deși în unele cazuri, datorită bolii, nu funcționează la nivelul performanțelor optime.

Boala psihică nu e cauzată de slăbiciuni personale

- Ea nu poate fi tratată prin voință și putere proprie; se poate trata numai cu un tratament corect, administrat de specialist
- Persoanele cu probleme îndelungate de sănătate mintală nu sunt oameni vinovați, ci oameni care, trebuie sprijiniți și întotdeauna trebuie respectați și ajutați
- De cele mai multe ori, când se aude de persoane cu probleme de sănătate mintală, reacția celor din jur este aceea de respingere a acestora, ceea ce le accentuează suferința și, în același timp, printr-un efect tip “ bumerang ”, are consecințe nefaste în plan social

- Ignoranța este un principal factor ce cauzează intoleranță față de aceste persoane.

Unii suferinzi de boli psihice vor fi întotdeauna bolnavi

- Boala psihică poate fi o condiție istovitoare a vieții, așa cum este diabetul sau afecțiunile cardiovasculare
- Ca și în diabet sau alte afecțiuni, un tratament adecvat face posibilă o viață normală, plină de împliniri
- Pentru suferinzi de boli psihice boala poate fi o condiție însoțitoare a vieții, dar tratamentul adecvat face posibilă o viață normală.
- Sub tratament, simptomatologia unei persoane cu probleme de sănătate mintală poate să dispară, sau se ameliorează considerabil, chiar dacă în trecutul său a fost chiar internată din motive psihiatrice.

Persoanele suferinde de boli psihice nu au neapărat nevoie de spitalizare

- Doar în cazurile mai severe spitalizarea este absolut necesară
- Majoritatea persoanelor pot fi tratate în afara spitalului
- Persoanele cu probleme de sănătate mintală sunt omeni în primul rând, oameni care au nevoie, în mai mare măsură decât cei sănătoși, de sprijin, de înțelegere, compasiune și afecțiune.
- A avea o boală psihică nu înseamnă a fi nebun sau psihopat
- Boala psihică, ca oricare altă boală obișnuită, este tratabilă
- Ajutate de un tratament adecvat, multe persoane cu boli psihice duc o viață productivă normală
- Tratamentul este disponibil pentru oricine, iar cercetarea oferă tot mai multe posibilități de tratament

- Medicația nu controlează persoana! Ea corectează dezechilibrul chimic al creierului, permițând o viață normală, productivă. Medicul curant poate oferi informații despre posibilele efecte secundare ale medicamentelor prescrise

CÂND TREBUIE SĂ NE ÎNGRIJORĂM ÎN LEGĂTURĂ CU APARIȚIA UNEI PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ?

ATUNCI CÂND ANUMITE TRĂSĂTURI ALE PERSOANEI SUNT MULT PEA ACCENTUATE SAU RIGIDE (DE EXEMPLU CÂND APAR DIFICULTĂȚI DE CONCENTRARE, DEVINE IRITABILĂ, SOMNUL ÎI ESTE PERTURBAT, DEVINE CONFLICTUALĂ, PREZINTĂ PROBLEME DE SĂNĂTATE LEGATE DE UN STRES EXCESIV, DEVINE EXCESIV DE SUSPICIOASĂ, NU MAI CAUTĂ COMPANIA CELORLALȚI PREFERÂND ACTIVITĂȚILE SOLITARE, DEVINE PESIMISTĂ ETC)

PERSOANA NU SE ADAPTEAZĂ SITUAȚIILOR, CAUZÂND ASTFEL SUFERINȚĂ PROPRIEI PERSOANE, CELORLALȚI SAU AMÂNDURORA

COMPORTAMENTUL DISFUNȚIONAL AL PERSOANEI CAPĂTĂ UN CARACTER REPETITIV

LA CE NE PUTEM AȘTEPTA AJUTÂND PERSOANELE CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ?

NE PUTEM AȘTEPTA LA:

SCHIMBAREA TREPTATĂ A CONDUITELOR ȘI ACȚIUNILOR LOR

SCHIMBAREA MENTALITĂȚILOR, ATITUDINILOR FAȚĂ DE VIAȚĂ, DE LUME ȘI DE PROPRIA PERSOANĂ

SCHIMBAREA MODELELOR DE COMUNICARE ȘI RELAȚIONARE

ADOPTAREA UNOR NOI FORME DE IDENTITATE

DE CE AR TREBUI SĂ ACCEPTĂM PERSOANELE CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ?

TREBUIE SĂ LE ACCEPTĂM PENTRU CĂ:

NU AU VINA DE A SE FI NĂSCUT SAU DE A FI DEVENIT AȘA

NU ȘI-AU ALES SINGURE STAREA

O RESPINGERE NU A AMELIORAT NICIODATĂ STAREA CUIVA, CU ATÂT MAI MULT CU CÂT ESTE VORBA DE OAMENI CU PROBLEME

CE PUTEM FACE PENTRU PERSOANELE CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ?

PUTEM:

SĂ LE ÎNCURAJĂM SĂ CONSULTE UN MEDIC

SĂ LE FACEM SĂ SE SIMTĂ ÎN SIGURANȚĂ

SĂ LE AJUTĂM SĂ-ȘI DEZVOLTE ABILITĂȚILE SOCIALE ȘI RELAȚIONALE

SĂ LE ÎNCURAJĂM SĂ PARTICIPE LA VIAȚA SOCIETĂȚII

SĂ LE AJUTĂM SĂ SE REINTEGREZE ÎN ACTIVITATEA PROFESIONALĂ SAU ȘCOLARĂ, ÎN FAMILIE, ÎN GRUPUL SOCIAL

SĂ NU FACEM PRESUPUNERI DESPRE CEEA CE ELE NU POT FACE

SĂ NU LE FACEM SĂ SE SIMTĂ INCONFORTABIL

SĂ NU LE JUDECĂM DEZAPROBATOR

Stereotipiile și discriminarea persoanelor cu probleme de sănătate mintală liberate din penitenciar

PERSOANELE CU TULBURĂRI MINTALE SE CONFRUNTĂ CU STIGMATIZAREA ȘI DISCRIMINAREA.

- **TEAMA DE RECIDIVĂ A EX-DEȚINUTILOR PROVOACĂ STEREOTIPURI, ETICHETEAZĂ ȘI DISCRIMINEAZĂ ACESTE PERSOANE**
- **MULTE STEREOTIPURI PRIVIND PERSOANELE CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ ȚIN DE RISCUL DE VIOLENȚĂ. LITERATURA DE SPECIALITATE ARATĂ CĂ PERSOANELE BOLNAVE PSIHIC SUNT ÎN MAI MULTE CAZURI MAI CURÂND VICTIME, DECÂT AGRESORI**

NU EXISTĂ NICI O JUSTIFICARE (ETICĂ, ȘTIINȚIFICĂ SAU SOCIALĂ) PENTRU A EXCLUDE DIN COMUNITĂȚILE NOASTRE PERSOANELE CU AFECȚIUNI MINTALE SAU NEUROLOGICE.

PERSOANELE CARE IES DIN ÎNCHISOARE SE CONFRUNTĂ CU MARGINALIZAREA ȘI IZOLAREA CAUZATE DE DETENȚIE, PE DE O PARTE, ȘI DE PROBLEMELE DE SĂNĂTATE MINTALĂ, PE DE ALTĂ PARTE. DESEORI ELE SUNT DISCRIMINATE, RESPINSE DE CEILALȚI, ATITUDINE CARE POATE FI ATRIBUITĂ UNUI SENTIMENT DE FRICĂ, DE AVERSIUNE FAȚĂ DE INFRAȚIUNI, DE BLAMARE A PERSOANEI DELINCVENTE CARE PARE CĂ NU VREA SĂ FACĂ SUFICIENTE EFORTURI PENTRU A SE REINTEGRA ÎN COMUNITATE.

A TRĂI CU AMPRENTA DE „FOST DEȚINUT”, DE ACTUALĂ PERSOANĂ CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ, IMPLICĂ ATÂT PENTRU PERSOANA RESPECTIVĂ, CÂT ȘI PENTRU PERSOANELE APROPIATE CARE-L ÎNGRIJESC, O STARE DE TENSIUNE CRONICĂ.

REINTEGRAREA SOCIALĂ A PERSOANELOR CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ CARE SUNT LIBERATE DIN PENITENCIAR

- Implicarea celor din jur este cea mai bună soluție în rezolvarea problemelor complexe pe care aceste persoane le au în plan familial, profesional și social mai larg.
- integrarea în muncă este unul dintre factorii principali care contribuie la reducerea recidivei și la reintegrarea socială a persoanelor liberate din penitenciar
- Obstacole ce stau în calea reintegrării sociale a persoanelor liberate din penitenciar :
 - *Antecedentele asociate detenției*
 - *Consum de droguri sau abuz de alcool*
 - *Comportamentele discriminatorii ale angajatorilor*
 - *Problemele de sănătate mintală*
 - *Lipsa experienței muncii sau pauze în activitatea profesională*
 - *Educație limitată sau insuficientă*
 - *O stare de sănătate precară sau dizabilitățile fizice*
 - *Adapost nesigur sau condiții de locuit precare*

ÎN ATENȚIA ANGAJATORILOR

- Locul de muncă joacă un rol central pentru integrarea socială a persoanelor cu probleme de sănătate mintală.
- Prin integrarea în muncă și în alte activități din comunitate, persoanele condamnate își exersează și dezvoltă abilități și calificări profesionale, roluri și responsabilități sociale.

INTEGRAREA ÎN MUNCĂ ESTE UNUL DINTRE FACTORII PRINCIPALI CARE CONTRIBUIE LA REDUCEREA RECIDIVEI ȘI LA REINTEGRAREA SOCIALĂ A PERSOANELOR CONDAMNATE.

- Angajatorii percep greșit angajații cu probleme de sănătate mintală ca prezentând un risc ridicat de violență.
- Însă, oricare dintre noi poate să dea un randament prost pe un post de muncă necorespunzător.
- Rezistența diferită la stres nu este numai o caracteristică a persoanelor cu probleme de sănătate, ci a tuturor.
- Persoanele cu probleme de sănătate mintală dispun de potențial și abilități ce le pot facilita integrarea și buna adaptare pe piața forței de muncă
- Persoanele care au dreptul la prestații de boală sau de invaliditate din cauza problemelor de sănătate mintală nu sunt private de dreptul de a avea un loc de muncă.
- Ele au doar nevoie de sprijin pentru recrutare, menținere, reabilitare și revenire la locul de muncă.
- Domeniile de activitate în care pot fi angajate aceste persoane sunt cele care țin de producție, de activități repetitive, ușor controlabile, de grădinarit și creștere de animale.
- Ele pot lucra practic în mai toate domeniile, având slujbe cu atribuții clar stabilite și termene mai permissive.
- Este nevoie ca angajatorii să adopte programe de promovare a sănătății emoționale și mintale a angajaților lor, să ofere alternative de sprijin care sunt confidențiale și nu stigmatizează, precum și să introducă politici împotriva hărțuirii.
- Serviciile specializate pentru persoanele cu tulburări psihice din comunitatea locală sunt reprezentate de **serviciile sociale** cu rol în facilitarea reintegrării sociale a deținuților cu probleme de sănătate mintală care se liberează din penitenciar și de **angajatori** cu rol în facilitarea integrării în muncă a foștilor deținuți cu probleme de sănătate mintală:

ROLUL SERVICIILOR SOCIALE

- Persoanele cu afecțiuni psihice sunt persoane cu nevoi speciale.
- Pentru reintegrarea acestora în societate, acestea au nevoie de de aprecierea și stima celorlalți, de încrederea noastră a tuturor !
- În perioada imediată liberării din penitenciar, persoanele anterior aflate în detenție sunt deosebit de vulnerabile. Ele se pot confruntă cu:
 - *probleme de adaptare la viața din comunitate*
 - *stigmatizarea din partea celor din jur*
 - *dificultăți în găsirea unei locuințe și a unui loc de muncă (o sursă de venit legală)*
 - *dificultăți în reintegrarea în familie*
- Pentru a putea face față acestor probleme astfel încât ele să nu se agraveze, persoanele anterior aflate în detenție au nevoie de:
 - *condiții locative decente*
 - *consiliere socială și psihologică*
 - *facilități ce pot fi oferite de serviciile publice de asistență socială sau de ONG.*

DEȚINUȚII RECENT LIBERAȚI AU NEVOIE DE UN SPRIJIN SPECIAL, MULȚI DINTRE EI TRECÂND PRIN DIFICULTĂȚI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SATISFACEREA NEVOILOR LOR. TOȚI DEȚINUȚII, INCLUSIV CEI CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ, AU DREPTUL DE A FI TRATAȚI CU RESPECT, DE A AVEA ACELAȘI TIP DE ACCES LA MEDICAȚIA PSIHOTROPĂ ȘI LA SPRIJIN PSIHOSOCIAL PENTRU TRATAMENTUL TULBURĂRILOR MINTALE CA ORICE PERSOANĂ DIN COMUNITATE.

ÎN LUCRUL CU PERSOANELE CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ TREBUIE SĂ SE ACȚIONEZE SINERGIC DE CĂTRE ECHIPA MULTIDISCIPLINARĂ PE TOATE NIVELELE (PSIHOSOMATIC, INSTITUȚIONAL, COMUNITAR).

SERVICIILE SOCIALE TREBUIE SĂ CUNOASCĂ REPERE DIN PROFILUL PERSOANELOR CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MENTALĂ, PRECUM ȘI DIFICULTĂȚILE PE CARE ACESTEA LE ÎNTÂMPINĂ;

ORICE PERSOANĂ CU TULBURĂRI PSIHICE ARE DREPTUL LA CELE MAI BUNE SERVICII MEDICALE ȘI ÎNGRIJIRI DE SĂNĂTATE MINTALĂ DISPONIBILE.

MEDIUL ȘI CONDIȚIILE DE VIATĂ ÎN SERVICIILE DE SĂNĂTATE MINTALĂ TREBUIE SĂ FIE PE CÂT POSIBIL CÂT MAI APROPIATE DE VIAȚA NORMALĂ A PERSOANELOR DE VÂRSTĂ CORESPUNZATOARE.

ACTIVITATEA EFECTUATĂ DE CĂTRE UN PACIENT ÎNTR-UN SERVICIU DE SĂNĂTATE MINTALĂ NU TREBUIE SĂ PERMITĂ EXPLOATAREA FIZICĂ SAU PSIHICĂ A ACESTUIA.

ORICE PERSOANĂ CARE SUFERĂ DE TULBURĂRI PSIHICE TREBUIE TRATATĂ CU OMENIE ȘI ÎN RESPECTUL DEMNITĂȚII UMANE ȘI SĂ FIE APĂRATĂ ÎMPOTRIVA ORICĂREI FORME DE EXPLOATARE ECONOMICĂ, SEXUALĂ SAU DE ALTĂ NATURĂ, ÎMPOTRIVA TRATAMENTELOR VĂTĂMĂTOARE ȘI DEGRADANTE.

ORICE PERSOANĂ CARE SUFERĂ DE O TULBURARE PSIHICĂ ARE DREPTUL SĂ EXERCITE TOATE DREPTURILE CIVILE, POLITICE, ECONOMICE, SOCIALE ȘI CULTURALE RECUNOSCUTE ÎN DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI, PRECUM ȘI ÎN ALTE CONVENȚII ȘI TRATATE INTERNAȚIONALE ÎN MATERIE, LA CARE ROMÂNIA A ADERAT SAU ESTE PARTE, CU EXCEPȚIA CAZURILOR PREVĂZUTE DE LEGE.

ORICE PERSOANĂ CARE SUFERĂ DE O TULBURARE PSIHICĂ ARE DREPTUL, ÎN MĂSURA POSIBILULUI, SĂ TRĂIASCĂ ȘI SĂ LUCREZE ÎN MIJLOCUL SOCIETĂȚII.

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ, PRIN ORGANISMELE COMPETENTE, ASIGURĂ INTEGRAREA SAU REINTEGRAREA ÎN ACTIVITĂȚI PROFESIONALE CORESPUNZĂTOARE STĂRII DE SĂNĂTATE ȘI CAPACITĂȚII DE REINSERTIE SOCIALĂ ȘI PROFESIONALĂ A PERSOANELOR CU TULBURĂRI PSIHICE.

ORICE PERSOANĂ CU TULBURARE PSIHICĂ ARE DREPTUL SĂ PRIMEASCĂ ÎNGRIJIRI COMUNITARE, ÎN SENSUL DEFINIT DE LEGE.

ORICE PERSOANĂ CU TULBURĂRI PSIHICE ARE DREPTUL LA:

- RECUNOAȘTEREA DE DREPT CA PERSOANĂ;**
- VIAȚA PARTICULARĂ;**
- LIBERTATEA DE COMUNICARE, ÎN SPECIAL CU ALTE PERSOANE DIN UNITATEA DE ÎNGRIJIRE, LIBERTATEA DE A TRIMITE ȘI DE A PRIMI COMUNICĂRI PARTICULARE FĂRĂ NICI UN FEL DE CENZURĂ, LIBERTATEA DE A PRIMI VIZITE PARTICULARE ALE UNUI CONSILIER ORI ALE UNUI REPREZENTANT PERSONAL SAU LEGAL ȘI, ORI DE CÂTE ORI ESTE POSIBIL, ȘI ALE ALTOR VIZITATORI, LIBERTATEA DE ACCES LA SERVICIILE POȘTALE ȘI TELEFONICE, PRECUM ȘI LA ZIARE, LA RADIO ȘI LA TELEVIZIUNE;**
- LIBERTATEA RELIGIOASĂ SAU DE CONVINGERE.**

Identificarea și dezvoltarea unor programe de asistare și consiliere la nivel local

- Programele de reintegrare socială, adresate persoanelor eliberate din detenție trebuie să acopere o gamă largă de activități, sub forma unui model integrat de servicii psiho-sociale, menit să acopere nevoile specifice includerii sociale a acestor persoane și în acord cu caracteristicile de personalitate ale lor.
- Activitățile prin care aceste servicii sunt implementate trebuie să ofere, prin conținutul lor, coordonatele de influențare și modelare a personalității persoanelor beneficiare în contextul relaționării cu comunitatea din care fac parte și a integrării lor familiale, școlare, profesionale, sociale.
- Programele trebuie să vizeze:
 - Dezvoltarea și implementarea unui model integrat de servicii psiho-sociale care să răspundă nevoilor persoanelor eliberate și care să contracareze constrângerile ce limitează procesul de reintegrare socială a acestora;
 - Crearea, pentru familiile persoanelor eliberate, a oportunității de a sprijini reintegrarea socială a membrilor lor prin îmbunătățirea abilităților de relaționare, management financiar, rezolvare de probleme;
 - Promovarea unor practici antidiscriminatorii la nivelul comunității locale, în vederea reducerii efectelor stigmatizării și marginalizării sociale a persoanelor eliberate din locurile de detenție.
- Exemple de programe și activități :
 - *Program de terapie cognitiv – comportamentală pentru conștientizarea consecințelor negative ale comportamentului anti-social*
 - *Program de susținere în vederea definitivării studiilor (demersuri posibile: motivarea clientului, medierea relației cu școala, suport pentru prevenirea abandonului școlar, monitorizare).*
 - *Program de calificare / recalificare și inserție profesională (demersuri posibile: motivarea clientului, consiliere vocațională, medierea cu agenții de calificare profesională și cu angajatorul, monitorizare).*
 - *Program de consiliere psihologică orientată pe: dezvoltarea abilităților de comunicare,*

rezolvare de probleme, elaborarea unor modalități / alternative constructive de petrecere a timpului liber, conceperea unui plan de viitor, îmbunătățirea relației cu familia.

• *Programe de petrecere a timpului liber și de socializare – sunt importante pentru reducerea efectelor stigmatizării și evitarea situațiilor cu risc infracțional , organizate împreună cu voluntari din comunitate.*

• *Asistarea psiho-socială, juridică și materială a familiei în vederea facilitării reintegrării sociale a membrilor săi liberați din penitenciar.*

• *Acordarea de sprijin material, financiar, adăpost, în situații de criză*

1. plata cheltuielilor de întreținere

2. pachete cu alimente, îmbrăcăminte

3. plata transportului

4. cazare temporară.

Informații privitoare la existența instituțiilor de stat sau private care oferă servicii pentru persoanele cu probleme de sănătate mintală

- *În cadrul fiecărui sector se organizează în funcție de nevoile și particularitățile locale, următoarele structuri:*

(a) centrul de sănătate mintală, care organizează unitatea mobilă, centrul de intervenție în criză și staționar de zi, după caz

(b) staționarul de zi;

(c) cabinete de psihiatrie;

(d) structuri cu paturi cu sau fără personalitate juridical

- *Echipa terapeutică a sectorului psihiatric cuprinde:*

(a) psihiatri;

(b) asistente de psihiatrie;

(c) psihologi clinicieni;

(d) asistenți sociali;

(e) alt personal

Instituții din comunitate și tipurile de servicii sociale oferite

Direcția Municipală de Protecție a Drepturilor Copilului

- consiliere (Biroul de Delicventă Juvenilă)
- sursă de informații
- resurse materiale, ajutor material
- muncă în folosul comunității
- consiliere și orientare profesională
- supraveghere
- * centre de zi
- programe educative

Inspectoratul Școlar

- continuarea studiilor (cursuri de recuperare)
- acces la informații (evaluare, supraveghere)
- asistență psiho-pedagogică (orientare privind cariera)
- muncă în folosul comunității
- prevenție
- cadre didactice (informații pentru evaluarea clienților, implicare în programe)

Primărie

- munca în folosul comunității
- locuință
- ajutor social

- cantina socială
- tutela
- locuri de munca

Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă

- cursuri de calificare profesională
- locuri de muncă
- consultanță privind orientarea profesională
- ocuparea unui loc de muncă

Agențiile județene și municipale de ocupare a forței de muncă (AJOFM și AMOFM)

Pe pagina de Internet a fiecărei agenții pot fi găsite informații privind:

- *punctele de lucru existente în teritoriu*
- *oferta de locuri de muncă vacante existente la momentul respectiv*
- *cursurile de calificare/recalificare profesională care sunt organizate de agenție*
- *informații privind bursele locurilor de muncă ce urmează a fi organizate (periodic, AJOFM organizează burse ale locurilor de muncă, evenimente în cadrul cărora puteți discuta cu angajatorii în vederea identificării unor locuri de muncă)*
- *alte tipuri de servicii oferite de agenție*

Comisariatul de Poliție

- supraveghere
- acces la informații, statistici

- prevenție
- acces în arest
- programe specializate (ex. consumul de alcool)

Direcția de Sănătate Publică

- specialiști (evaluare, supraveghere)
- asistență medicală gratuită, expertize
- prevenție

Organizații neguvernamentale (Asociații, Fundații etc.)

- programe specializate
- proiecte
- asistare
- supraveghere
- consiliere
- activități caritabile

Biserici, culte religioase, organizații religioase

- adăpost
- hrană
- integrare socială
- alte activități caritabile

Date despre liberarea condiționată și despre tratamentul urmat de persoanele private de libertate

- Liberarea condiționată este complementară regimului executării pedepsei închisorii la un loc de deținere, pe care o pot dispune instanțele de judecată cu privire la orice condamnat.
 - Instituția liberării condiționate se referă la condamnații care, după executarea unei părți din pedeapsă, dau dovadă de bună conduită
 - Pentru aceasta este necesar ca ei să îndeplinească condițiile privind executarea unei părți din pedeapsă și să dea dovezi de îndreptare;
 - dacă sunt realizate aceste condiții, condamnații sunt liberați sub condiția unei bune purtări, (adică necomiterea de infracțiuni până la expirarea termenului de executare), și după obținerea liberării
 - În caz contrar, sunt readuși în penitenciar pentru executarea restului de pedeapsă.
 - Dacă restul de pedeapsă ramas neexecutat la data liberării este de 2 ani sau mai mare, condamnatul trebuie să respecte următoarele măsuri de supraveghere:
 - a) să se prezinte la serviciul de probațiune, la datele fixate de acesta;
 - b) să primească vizitele persoanei desemnate cu supravegherea sa;
 - c) să anunțe, în prealabil, orice schimbare a locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile;
 - d) să comunice schimbarea locului de muncă;
 - e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.
- Instanța poate impune condamnatului să execute una sau mai multe din următoarele obligații:
- a) să urmeze un curs de pregătire școlară ori de calificare profesională;
 - b) să frecventeze unul sau mai multe programe de reintegrare socială derulate de către serviciul de probațiune sau organizate în colaborare cu instituții din comunitate;
 - c) să nu părăsească teritoriul României;
 - d) să nu se aple în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la

alte adunări publice, stabilite de instanță;

e) să nu comunice cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori să nu se apropie de acestea;

f) să nu conducă anumite vehicule stabilite de instanță;

g) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

Persoanele care execută sentințe în comunitate

- Se perfecționează, câștigă experiență și bani care le sunt utili pentru întreținerea personal și pentru susținerea familiei
- Faptul că lucrează pe timpul executării pedepsei este o recomandare pozitivă și are un impact pozitiv asupra încrederii comunității și angajatorilor în cazul încercării de a găsi un loc de muncă mai bun
- Prin implicarea în muncă exersează un stil de viață non-infracțional, dobândesc și practică abilități și cunoștințe specifice unui comportament pro-social

Atitudinile angajatorilor în relația cu angajații liberați din penitenciar

- Din nefericire, există unii angajatori care adoptă comportamente discriminatorii, de evitare a celor care-și caută un loc de muncă și care au antecedente infracționale.
- Nu toți angajatorii gândesc negativ la adresa celor care ies din închisoare și își caută loc de muncă.
- Angajatorii pot primi anumite beneficii dacă angajează persoane care ies din închisoare.

Angajatorii pot observa că...

Persoanele hipervigilente, tensionate, permanent atente la riscuri

- pot fi persoane extrem de conștiincioase
- este posibil ca la nivelul grupului aceste persoane să fie cele care temperează elanul celor mai „cutezători”
- sunt persoanele care se gândesc la riscurile pe care nimeni nu le ia în seamă, veghind pentru ca măsurile de precauție să fie luate.

Ce puteți face:

- ! Inspirați-le încredere
- ! Ajutați-le să relativizeze
- ! Practicați în preajma lor un umor binevoitor
- ! Dacă este nevoie, determinați-le să se trateze

Persoanele mai rigide (greu de urnit din propriile convingeri), suspicioase, reci, logice (rezistentă la argumente), care nu prea au simțul umorului, pot fi folositoare în împrejurări ce necesită:

- inflexibilitate în aplicarea legii
- apărarea drepturilor într-un conflict
- înfruntarea unor adversari posibil vicleni sau primejdioși

Ce puteți face:

- ! Exprimați-vă limpede motivele și intențiile
- ! Faceți referiri la legi și regulamente
- ! Lăsați-le unele mici victorii (dar gândiți-vă bine care)
- ! Mențineți un contact regulat cu ele

Persoanele perfecționiste (exagerat de atente la detalii, proceduri, reguli), încăpățânate, adesea formale, uneori nehotărâte (din teama de a nu comite vreo greșeală), scrupuloase, își pot dovedi utilitatea

- în munca de stabilire a unor proceduri, în evaluarea și revizuirea lor
- în activități ce necesită calcul, clasificări
- în activități ce necesită acțiuni repetitive, „de migală”

Ce puteți face:

- ! Arătați-le că le apreciați simțul ordinii și rigorii
- ! Respectați-le nevoia de a prevedea și organiza totul
- ! Când „merg prea departe”, aduceți-le critici precise și motivate
- ! Ajuțați-i să descopere bucuriile destinderii

Persoanele cu o foarte bună părere despre ele, care consideră că regulile sunt făcute pentru oameni obișnuiți (prin urmare nu prea li se aplică și lor), care au sentimentul de a se afla deasupra oamenilor de rând (așteptând din partea celorlalți privilegii, fără a se simți obligate la reciprocitate), care manifestă destul de puțină empatie

- sunt „redutabile” într-un climat ce necesită competiție (ele știu să lupte!)

Ce puteți face:

- ! Ori de câte ori sunt sincere arătați-le că le aprobați
- ! Explicați-le reacțiile celorlalți
- ! Respectați cu scrupulozitate conveniențele
- ! Păstrați discreția asupra propriilor voastre reușite și privilegii

Persoanele rezervate, cu o înclinație pronunțată spre singurătate, care nu caută compania celorlalți (par indiferente la reacțiile celorlalți), detașate, „greu de înțeles”)

- pot face muncă de cercetare
- preferă activitățile intelectuale

ce puteți face:

! respectați-le nevoia de singurătate

! puneți-le în situații care sunt pe măsura lor

! apreciați-le calitățile ascunse